



Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie SZW

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Plaats en datum: Den Haag, 4 november 2020
Betreft: Bevindingen rapporteurs begroting SZW 2021
Ons kenmerk: 2020Z20265/2020D44031

Geachte heer Koolmees en heer Van 't Wout,

Op 3 november 2020 hebben de rapporteurs Wörsdörfer en Renkema de resultaten van hun onderzoek naar de begroting SZW 2021 toegelicht en besproken in de procedurevergadering van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Omdat er geen afzonderlijk wetgevingsoverleg over de begroting wordt gehouden (begrotingsonderzoek) hebben de rapporteurs hun conclusies aan de commissie op schrift gesteld, waarbij zij zich hebben geconcentreerd op de geldstromen van SZW naar gemeenten (inclusief de steunpakketten), specifiek de geldstromen van artikel 2 *Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet* en artikel 13 *Integratie en maatschappelijke samenhang* van de begroting.

Op basis van het begrotingsonderzoek door de rapporteurs zijn de volgende conclusies getrokken:

- Indrukwekkend is het aantal onderzoeken dat gedaan wordt naar de invulling van de verschillende beleidsonderdelen, zoals de onderzoeken/monitoring van de steun- en herstellepakket-maatregelen en onderzoeken op het terrein van de Participatiewet (door CPB, Werk.nl, CBS en Divosa ([Divosa Benchmark Werk & Inkomen](#) naar de Participatiewet en gemeenten).
- Het beeld van SZW op hoofdlijnen geeft aan dat er een toename is van de uitgaven SZW in de afgelopen jaren.
- Er is alleen op hoofdlijnen zicht op hoeveel geld er naar gemeenten gaat vanuit SZW.
- Onduidelijk is welk deel van de onverdeelde budgetten (circa € 640 miljoen voor 2021) en van het Sociaal pakket/flankerend beleid à € 714,7 miljoen voor 2021 voor gemeenten bestemd is.
- Onduidelijk is in hoeverre de bewindspersonen inzicht hebben in de doelmatige en doeltreffende besteding van de gelden, aangezien het meeste geld ongeoormerkt is en de gemeenteraden verantwoordelijk zijn de voor de controle hierop.
- De vraag is of (en hoe) die geldstromen op een betere manier gekoppeld kunnen worden aan de gestelde doelen.
- Kunnen de bewindspersonen bevestigen dat met de tabellen 3 en 4 de totale geldstromen van SZW naar gemeenten in beeld zijn?
- In hoeverre hebben de gemeenten voldoende budget voor de taken die zij met geld van de SZW-begroting uitvoeren? Sommige gemeenten geven aan dat er tekorten zijn, bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam stelt een groot tekort op de begroting te hebben, mede veroorzaakt door de coronacrisis.¹

¹ Volkskrant (22 oktober 2020) *Groot tekort begroting gemeente Amsterdam*, zie: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/groot-tekort-begroting-gemeente-amsterdam~b2785728/>.

Naar aanleiding van de bespreking in de procedurevergadering legt de commissie onderstaande vragen aan u voor.

Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet

1. Kunnen de bewindspersonen bevestigen dat met de tabellen 3 en 4 de totale geldstromen van SZW naar gemeenten in beeld zijn?
2. Kunnen die geldstromen op een betere manier gekoppeld worden aan de gestelde doelen, zo ja, hoe?
3. Welke conclusies en consequenties volgen uit de inzichten van de onderzoeken/monitoring van de steun- en herstelpakket-maatregelen, gelet op de doorlopende aanvullingen op de maatregelen?
4. In hoeverre hebben gemeenten voldoende budget, nu sommige gemeenten hebben aangegeven dat zij te weinig budget hebben, mede veroorzaakt door de coronacrisis, zie bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam.
5. Op artikel 99 Nog onverdeeld staat circa € 640 miljoen voor 2021, die op een later moment nog uitgedeeld moet worden als de precieze invulling en voorwaarden bekend zijn. Dit betreft onder andere middelen voor het breed offensief, loondoorbetaling bij ziekte, VOI (Verander Opgave Inburgering) en voor de uitvoering van het steun- en herstelpakket in verband met de coronacrisis. Hoeveel van deze middelen gaan naar gemeenten? Hoe gaat u dat volgen en op welke momenten wordt de Kamer hierover geïnformeerd?
6. Komen deze € 640 miljoen bovenop de genoemde maatregelen van € 714,7 miljoen voor 2021 (begroting p. 13)?
7. Welk deel van het Sociaal pakket/flankerend beleid à € 714,7 miljoen voor 2021 wordt uitgevoerd via (en door) gemeenten, welk deel gaat naar andere departementen en welke doelen en prestaties horen daarbij? Hoe gaat u dat volgen en op welke momenten wordt de Kamer hierover geïnformeerd?
8. Welke budgetten ontvangen gemeenten via de gemeentefonds-begroting voor de re-integratie van mensen die behoren tot de doelgroep van de Participatiewet en de Wsw in 2021?
9. Op welke wijze krijgt u teruggekoppeld of gemeenten voldoende budget hebben om de gevraagde doelen te halen en gevraagde prestaties te leveren, mede gelet op het ongeoormerkte karakter van de budgetten en de controlerende verantwoordelijkheid van de gemeenteraden hierin?

Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang

10. Kunt u aangeven hoe de in de beleidsagenda van de begroting aangegeven budgetten voor (de invoering van) het nieuwe stelsel van inburgering worden uitgegeven aan gemeenten over de verschillende jaren (te weten een eenmalig bedrag van € 36,5 miljoen, structureel € 35,2 miljoen en € 70 miljoen uit het regeerakkoord, zie p. 21)?
11. Hoeveel budget is begroot specifiek voor gemeenten voor de pilots in het kader van VIA?
12. Wanneer wordt de Kamer geïnformeerd over de pilots VIA?
13. Kunnen die geldstromen op een betere manier gekoppeld worden aan de gestelde doelen, zo ja, hoe?
14. Hoe krijgt u teruggekoppeld van gemeenten of de specifieke uitkering (die is geoormerkt) voor het inkopen van inburgeringsvoorzieningen van circa € 38,2 miljoen, gelet op de verantwoordelijkheid van gemeenteraden hierin?
15. Blijft het karakter van genoemde uitkering specifiek?
16. Kunt u aangeven hoeveel geld, van de genoemde € 8,05 miljoen aan incidentele subsidies voor het nieuwe inburgeringsstelsel onder andere aan Divosa en VNG, bestemd is voor gemeenten?
17. Hoe zijn de gelden uit het regeerakkoord voor gemeenten voor het uitvoeren van hun regierol in het nieuwe inburgeringsstelsel verdeeld over de verschillende jaren (de genoemde € 70 miljoen)?
18. Welk deel van het budget van € 10,5 miljoen voor het Programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA) is bedoeld voor gemeenten, nu het een gezamenlijke financiering is van de rijksoverheid, gemeenten en arbeidsmarktregio's?

Namens de commissie verzoek ik u de antwoorden op bovenstaande vragen voorafgaand aan de begrotingsbehandeling van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die in de week van 16 november 2020 is gepland, aan de Kamer te doen toekomen.

Hoogachtend,

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.szw@tweedekamer.nl

de griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

M.E. Esmeijer

Tabel 3: Doelen, prestaties en kosten artikel 2 Onderdelen Bijstand en Participatiewet en aanvulling

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.szw@tweedekamer.nl

steun- en herstellpakket door gemeenten

Artikel onderdeel	begrotingspost	Doelen en prestaties	Kosten 2021
Integratie-uitkering Sociaal Domein		T.b.v. participatie, ongeoormerkt budget.	Totaal € 1,9 miljard
Participatiewet, waarvan:		Ongeoormerkt budget	Totaal € 6,8 miljard, waarvan:
	Algemene bijstand	Voor mensen die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien biedt de overheid een sociaal vangnet in de vorm van bijstand.	€ 6,4 miljard (incl. loonkostensubsidies)
	Loonkostensubsidies	Deze subsidie is beschikbaar voor mensen die wel arbeidsvermogen hebben, maar die niet in staat zijn om het wettelijk minimumloon (WML) te verdienen.	Zie Algemene bijstand hierboven.
	IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstandsniveau voor oudere werkloze werknemers.	€ 316 miljoen.
	IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) is bedoeld voor ouderen die noodgedwongen zijn gestopt met hun werk als zelfstandige, omdat de inkomsten daaruit onvoldoende waren.	€ 31 miljoen.
	Bbz	Bijstand van levensonderhoud van ondernemers.	€ 74 miljoen.
Subsidies	Armoede en schulden	Het doel is dat mensen die het financieel moeilijk hebben niet nog verder in de financiële problemen komen als gevolg van de corona-uitbraak.	€ 1,1 miljoen.
	Alle kinderen doen mee	Voortzetting van de in 2019 geformuleerde vier ambities kinderarmoede ² , in samenwerking met de VNG, die erop zijn gericht dat ieder kind in een gezin met een laag inkomen kan meedoen; op een daling van het aantal huishoudens met kinderen met een laag inkomen; op het bieden van inzicht in kansarmoede onder kinderen; en op het verzamelen en delen van goede voorbeelden (begroting p. 50).	€ 11,4 miljoen.
Opdrachten	Armoedebestrijding	Maatregelen gericht op behoud van werkgelegenheid en het voorkomen van schulden.	€ 12,8 miljoen (incl. schuld-hulpverlening).
	Bevorderen arbeidsparticipatie	Bijvoorbeeld Matchen op Werk, Perspectief op Werk, Aanpak Multiprobleem Huishoudens, Simpel Switchen, en een ondersteuningsaanbod op het terrein van Breed Offensief, handhaving, vakmanschap, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en laaggeletterdheid.	€ 19,2 miljoen en aanvullend € 0,5 miljoen voor bevordering ondernemerschap.

² Kamerstukken II 2018/19, 24 515, nr. 484
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Steun- en herstelpakket uitvoering gemeenten	Tozo	<i>Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandige ondernemers</i> is een uitkering voor levensonderhoud en een lening voor bedrijfskapitaal, die zelfstandigen kunnen aanvragen tot 1 juli 2021.	€ 365 miljoen. (incl. Bijstand zelfstandigen bedrijfskrediet (2004).
Sociaal pakket met aanvullende maatregelen uit het steun- en herstelpakket (zie begroting, p. 13).		Het kabinet geeft aan dat dit nog nader uitgewerkt wordt.	Voor 2021 is hiervan € 714,7 miljoen begroot (van in totaal voor de jaren 2020-2024 cumulatief € 1,4 miljard).
	Begeleiding van werk(loosheid) naar werk		€ 318 miljoen.
	Jeugdwerkloosheid		€ 104 miljoen.
	Scholing		€ 214 miljoen.
	Armoede en schulden		€ 78 miljoen.
	Overige		€ 0,7 miljoen.
Artikel 99 <i>Nog onverdeeld</i>		Het kabinet geeft aan dat dit nog nader uitgewerkt wordt. Hoeveel van deze middelen naar gemeenten gaan blijkt niet uit de begroting, noch of deze € 640 miljoen komt bovenop de genoemde maatregelen van € 714,7 miljoen voor 2021 (begroting pp 153 en 13).	€ 640 miljoen. Hoeveel van deze middelen naar gemeenten gaan blijkt niet uit de begroting, noch of deze € 640 miljoen komt bovenop de genoemde maatregelen van € 714,7 miljoen.
	Breed offensief		
	loondoorbetaling bij ziekte		
	VOI (Verander Opgave Inburgering)	Het Pilotprogramma VOI is gestart in 2019 en loopt, na verlenging als gevolg van de coronamaatregelen, tot halverwege 2021. Er zijn 39 pilots geselecteerd voor deelname.	Geen concreet bedrag begroot op de begroting SZW, wel bij artikel 99 <i>Nog onverdeeld</i> € 640 miljoen voor meerdere doelen (zie hierboven).
	Uitvoering van het steun- en herstelpakket in verband met de coronacrisis		

Tabel 4: Doelen, prestaties en kosten artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang door gemeenten

Artikel onderdeel	Begrotingspost	Doelen en prestaties	Kosten
Maatschappelijke begeleiding en inburgeringsvoorzieningen door gemeenten			Totaal € 60 miljoen, waarvan:
Waarvan:	Maatschappelijke begeleiding aan inburgeringsplichtige vergunninghouders	Deze decentralisatieuitkering voor maatschappelijke begeleiding aan inburgeringsplichtige vergunninghouders is ongeoormerkt.	€ 22 miljoen

	Nieuw inburgeringsstelsel (per 1 juli 2021): Inburgeringsplicht voor vergunninghouders na inwerkingtreding van de nieuwe Wet inburgering.	Dit is een specifieke uitkering die geormerkt is. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de inkoop van inburgeringsvoorzieningen, zoals maatschappelijke begeleiding en inburgeringscursussen (zie p. 146 van de begroting SZW 2021).	€ 38,2 miljoen
Nieuw inburgeringsstelsel	Regierol gemeenten over de uitvoering van de inburgering	Meer begeleiding van asielzoekers	-eenmalig € 36,5 miljoen voor de invoering van het stelsel. -structureel € 35,2 miljoen extra beschikbaar, naast de € 70 miljoen uit het regeerakkoord. Onbekend hoe en over welke jaren.
Subsidies	Subsidie Nieuwe inburgeringsstelsel onder andere voor Divosa en VNG.		€ 8,05 miljoen. Onbekend hoeveel hiervan voor gemeenten is.
Opdrachten	Verdere integratie op de arbeidsmarkt (VIA)	VIA is bedoeld om de achterblijvende arbeidsmarktpositie van Nederlanders met een migratie-achtergrond te verbeteren.	€ 10,5 miljoen. Onbekend is hoeveel hiervan voor gemeenten is (of voor rijksoverheid en arbeidsmarktregio's).